

William
Shakespeare

Otel·lo

Traducció i pròleg
Salvador Oliva

Vicens Vives

Vicens Vives - Otel·lo (Obres de W. Shakespeare)
- ISBN: 9788468235967

Otel·lo

Accedeix al catàleg de literatura

**Vicens Vives - Otel.lo (Obres de W. Shakespeare)
- ISBN: 9788468235967**

William
Shakespeare

Otel·lo

Traducció i introducció

Salvador Oliva

Vicens Vives

Vicens Vives - Otel·lo (Obres de W. Shakespeare)
- ISBN: 9788468235967

Primera edició, 2016
Primera reimpressió, 2020

Dipòsit Legal: B. 27.668-LVIII
ISBN: 978-84-682-3596-7
Núm. d'Ordre V.V.: OY93

© SALVADOR OLIVA

Sobre la introducció i la traducció.

© EDICIONES VICENS VIVES, S.A.

Sobre aquesta edició segons l'art. 8 del Reial Decret Legislatiu 1/1996.

Obra protegida pel RDL 1/1996, de 12 d'abril pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual i per la normativa vigent que ho modifica. Prohibida la reproducció total o parcial per qualsevol mitjà, inclosos els sistemes electrònics d'emmagatzematge, per reproducció, així com el tractament informàtic. Reservat a favor de l'Editor el dret de préstec públic, lloguer o qualsevol altra forma de cessió d'ús d'aquest exemplar.

IMPRES A ESPANYA. PRINTED IN SPAIN.

Vicens Vives - Otel.io (Obres de W. Shakespeare)
- ISBN: 9788468235967

ÍNDEX

Introducció

William Shakespeare: un clàssic de tots els temps	VII
Otel·lo	XVI
Llegir Shakespeare	XXV

Otel·lo

Dramatis personae	2
Acte I	3
Acte II	38
Acte III	74
Acte IV	117
Acte V	155

**Vicens Vives - Otel.lo (Obres de W. Shakespeare)
- ISBN: 9788468235967**

INTRODUCCIÓ

William Shakespeare: un clàssic de tots els temps

Tots els dubtes sobre la identitat de William Shakespeare o sobre l'autoria de les seves obres han quedat definitivament esborrats. Els motius que van fer aparèixer aquests dubtes són diversos; però el més important és l'astorament que causa la quantitat, la varietat i sobretot la qualitat de la seva obra dramàtica i literària, que no tan sols desafia el pas del temps, sinó que amb el temps no fa sinó créixer. Situat, sense resistència per part de ningú, al mateix centre del cànon, el valor del seu teatre i dels seus poemes lírics i narratius és el punt de referència a partir del qual mesurem el valor dels altres autors. El seu poder verbal és tan intens, tan capaç d'estimular la imaginació artística, tan destre i tan apte per il·luminar les zones ombroses de l'ànima humana que, cada vegada que rellegim una obra seva, tenim la sorpresa de trobar-hi nous valors. I aquesta sorpresa, que no s'acaba mai, la trobem no tan sols durant la vida de cada lector particular, sinó també durant els segles que han transcorregut des de la seva mort fins ara. Actualment, la seva obra apareix més gran que mai i no hi ha res ni ningú que li negui gens de grandesa. Efectivament, el teatre de Shakespeare es representa a tot arreu del món i l'única excepció és la dels països la pobresa dels quals no els permet atènyer ni els graons més elementals de l'art i de la cultura.

Biografia

Com va ser la vida d'aquest gran autor, com era el seu caràcter i com es comportava, quins amics tenia i quina era la seva manera de pensar, la seva ideologia o les seves preferències polítiques no ho sabrem mai. En aquella època, els autors no podien ser perseguits per la premsa ni la televisió, ni els artistes tenien la consideració pública que avui se'ls dóna; i als dramaturgs, encara se'ls en donava menys. És per aquesta raó que en sabem tan poques coses. Tot i això, sabem més de Shakespeare que no pas de qualsevol altre autor de l'època, a excepció de Ben Jonson. La quarantena de documents conservats que l'esmenten són documents oficials, i els fets més rellevants relacionats amb ell o amb la seva família que s'hi citen són els següents: sabem que va ser batejat a Stratford el 26 d'abril de 1564. Que naixés el 23, dia de Sant Jordi, patró d'Anglaterra, pot no ser exacte; però, en canvi, sí que sabem que la seva mort es va produir el 23 d'abril de 1616. Sabem també que el 28 de novembre de 1582 el bisbe de la diòcesi de Worcester, a la qual pertanyia Stratford, va firmar una llicència matrimonial entre William Shakespeare, que tenia 18 anys, i Anne Hathaway, que en tenia 26 i estava ja esperant un fill d'ell, una nena que es va dir Susanna. Va ser batejada el maig de 1583, i el 2 de febrer de 1585, quan Shakespeare només tenia 19 anys, van ser batejats els dos bessons: Hamnet i Judith. Hamnet va morir quan només tenia nou anys.

No sabem amb exactitud res més de William Shakespeare fins que el trobem a Londres escrivint i representant peces teatrals. I d'això en tenim constància gràcies a un atac que li va fer un altre dramaturg, Robert Greene. Aquest era un autor sortit de la universitat que adverteix als seus col·legues

amb carrera que vagin amb compte amb un actor (per tant un home sense títol universitari) que presumeix de dramaturg. Les seves paraules són aquestes: «Hi ha un nou corb, embellit per les nostres plomes, que amb un cor de tigre embolicat amb una pell d'actor es pensa que és perfectament capaç d'inflar el vers blanc com el millor de tots vosaltres; i, presentant-se com un geni absolut, de fet és l'únic Sacsejaescenes [*Shake-scenes*, diu l'original] de la ciutat». A part de l'al·lusió al corb de la faula d'Isop, que lluia un plomatge manllevat (com un actor que llueix paraules que no són seves), és del tot clar que Greene, que va escriure això a rampeu de la mort, es referia a Shakespeare no tan sols pel joc de paraules amb el seu nom, *Shake-scenes*, sinó també perquè «el cor de tigre sota una pell d'actor» és la paròdia d'un vers d'*Enric VI* (tercera part): «Ah, cor de tigre sota una pell de dona». Tot això vol dir que l'any 1592 Shakespeare era prou conegut com per ser atacat per un dramaturg rival i, per tant, segur que ja havia deixat enrere uns quants anys d'aprenentatge en el medi teatral. És possible, doncs, que es trobés a Londres ja a l'edat de 23 o 24 anys.

Entre 1593 i 1594, Shakespeare va publicar *Venus i Adonis* i *La violació de Lucrecia*, dedicades al comte de Southampton. I és possible que ja hagués començat a escriure alguns dels seus sonets. Però la seva activitat literària estava ja concentrada en les peces teatrals. Sabem que el 1598 va actuar a l'obra de Jonson, *Every Man in His Humor* i, més tard, en el *Sejanus*, del mateix autor. A partir de 1599, la companyia de Shakespeare ja actuava gairebé exclusivament al teatre 'The Globe'; ell percebia el deu per cent dels diners que entraven a la companyia en qualitat d'autor, actor i també director comercial. Que va ser aviat popular ho demostra el fet

que les seves obres portessin el seu nom (el nom de l'autor, en aquell temps, no figurava a les edicions). També hem de recordar, pel que fa a la seva popularitat, que els títols de les peces que va escriure estan llistats en un tractat, *Palladis Tamia: Wit's of Treasure*, de Francis Meres, una antologia de fragments acompanyats d'un assaig.

La seva feina com a autor, actor i accionista de la companyia li va reportar uns guanys considerables. Va invertir els diners comprant propietats a Stratford i, quan va redactar el testament, va deixar les propietats als seus descendents, més alguna cosa a parents i amics, entre ells tres actors: Richard Burbage, John Heminges i Henry Condell. També va comprar un títol nobiliari per al seu pare. El 25 d'abril de 1616 va ser enterrat a l'església de Stratford, on hi ha un monument a la seva memòria que especifica que va morir el 23 d'abril.

El cànon de Shakespeare

El 1623, els seus amics Heminges i Condell van aplegar i publicar el teatre complet de Shakespeare en la famosa edició *Folio*. En el pròleg comenten els hàbits de composició de Shakespeare. Diuen que la seva ment i la seva mà treballaven juntes i que articulava allò que era capaç de pensar amb una facilitat enorme. Així ho demostraven —diuen— els seus papers, on rarament hi havia una taca de tinta que esborrés una paraula. L'afirmació pot ser una exageració perquè sabem que Shakespeare corregia els originals; però segurament perquè ho feia poc, els editors podien dir que no ho feia quasi gens. A part de l'enveja que li pogués tenir Robert Greene, tots els comentaris que es conserven sobre Shakespeare ens el mostren com una persona bondadosa, recta, honesta i fran-

Otel·lo

DRAMATIS PERSONAE

DUX DE VENÈCIA

BRABANTIO, *un senador,
pare de Desdèmona*

GRATIANO, *noble venecià,
germà de Brabantio*

LODOVICO, *parent de
Brabantio*

OTEL·LO, *el moro, al servei
de Venècia*

CASSIO, *l'honorable
lloctinent d'Otel·lo*

IAGO, *un traïdor*

RODERIGO, *un cavaller
enganyat de Venècia*

MONTANO, *governador
de Xipre*

BUFÓ, *criat d'Otel·lo*

ALTRES SENADORS

DESDÈMONA, *filla
de Brabantio i esposa
d'Otel·lo*

EMÍLIA, *esposa de Iago*

BIANCA, *una cortesana,
amant de Cassio*

Cavallers de Xipre, mariners, oficials,
missatgers, músics, un herald, criats, etc.

L'ESCENA: Venècia i Xipre.

ACTE I

ESCENA I

Venècia: un carrer.

Entren Roderigo i Iago.

RODERIGO

Prou, no me'n parlis més. Em prenc com una ofensa que tu, Iago, que has fet servir la meva bossa com si els cordons fossin més teus que meus, no me n'hagis dit res.

IAGO

Sang de Déu! No m'escoltes.

Si mai hagués pensat això, detesta'm!

RODERIGO

Em vas assegurar que l'odiaves.

IAGO

Menysprea'm, si no és cert. Tres prohoms de Venècia es treuen el barret i li demanen que m'anomeni lloctinent, i a fe que jo, que sé el que valc, no em mereixo pas menys. Però ell, enamorat del seu orgull i els seus propòsits, se'ls treu de sobre, els evadeix amb retòrica inflada d'epítets militars, i acaba denegant la petició dels meus mediadors, «perquè, de fet», va dir, «ja el tinc triat,

el lloctinent que vull». No saps qui era?
 Redéu, un matemàtic de renom;
 és un tal Miquel Cassio, un florentí,
 un quasi condemnat a semblar una doneta,¹
 un que mai no ha posat ni un esquadro
 a cap camp de batalla i, de combats,
 hi entén tan poc com una filadora
 llevat de la teòrica, que es pot aprendre als llibres,
 i que tothom, inclús un magistrat togat,²
 coneix tan bé com ell, o millor que ell.
 Res: tot el que sap dir sobre la guerra
 és xerrameca pura, sense pràctica.
 Pro mira, noi, la tria ha caigut damunt seu;
 en canvi jo, que al davant dels seus ulls
 li havia donat proves des de Rodes a Xipre
 i també en altres llocs, tan pagans com cristians,
 m'he de veure encalmat, sense vent a les veles
 davant d'aquest comptable que sap sumar i restar.
 Pro ara el lloctinent és ell, mentre que jo
 (i que Déu es complaui a beneir aquest títol!)
 només seré l'alferes de Sa Excel·lència, el moro.

RODERIGO

Pel cel, m'estimaria més ser el seu botxí!

¹ A l'original, *a fellow almost damned in a fair wife*. Aquest vers ha estat molt discutit, perquè no té cap sentit en aquest context, i sempre se sol eliminar en les representacions de l'obra. Si *fair wife*, com diuen alguns comentadors, tenia el sentit de 'doneta', i si *damned* es pogués esmenar per *limned* ('pintat', 'dibuixat'), aleshores el vers podria tenir el sentit que li hem donat. Però quasi tots els editors pensen que es tracta d'un error o bé d'un vers que pertany a una versió anterior.

² Shakespeare imagina una Venècia amb un senat i uns senadors com els de l'antiga Roma, portant togues. I segurament aquesta era la imatge que els seus coetanis en tenien.

IAGO

No hi ha remei. Són gangues de l'ofici: tot va per influències i per predileccions, no com abans, per graus, quan els segons seguien els primers. I ara, amic meu, jutja si puc sentir una inclinació d'afecte per aquest moro.

RODERIGO

No, jo no el serviria.

IAGO

Estigues ben tranquil.
 Si el serveixo, és només per poder-me'n servir.
 No tothom pot ser amo, ni tampoc tots els amos poden tenir només servents lleials. Fixa't en els criats obedients, que doblegant l'esquena, se senten satisfets de ser servils, i que, semblants a l'ase del seu amo, viuen només per les garrofes. Quan són vells, els tiren al carrer. Que els fuetegin, doncs, per haver estat honrats! D'altres es revesteixen de submissió, però només per fora: tenen el cor al servei d'ells mateixos, i, mostrant servilisme als seus senyors, a costa d'ells van prosperant. I quan ja tenen la bossa plena només s'homenatgen a ells mateixos. Aquests sí que tenen ànima! Jo sóc un d'ells, perquè, és tan segur com que et dius Roderigo, que, si jo fos el moro, no tindria cap Iago al meu costat. Servint-lo a ell, sóc jo mateix el que em serveixo. Déu sap que no vull ser ni afectuós

ni obedient, només ho vull fer veure
 pel meu propi interès. Quan les meves accions
 manifestin la forma i els desitjos del cor
 mostrant-lo externament com és, ben aviat, el cor,
 l'hauria de tenir a la mà i, després, els beneïts
 vindrien a picar-me'l. No, no sóc el que sóc.³

RODERIGO

Quina sort que tindrà aquell llavigròs,
 si se'n surt bé d'aquesta.

IAGO

Vinga, vés, crida el pare de Desdèmona;
 fes aixecar del llit el moro, assetja'l,
 posa verí a tots els seus plaers,
 acusa'l pels carrers, irrita els parents d'ella;
 per més que visqui en una regió fèrtil,
 infecta-la de mosques i, si se sent feliç,
 aboca-li al damunt tants motius de destorb
 com per fer-li tornar la pell més pàl·lida.

RODERIGO

Aquí és on viu el pare d'ella. El cridaré.

IAGO

Fes-ho amb udols i crits aterridors,
 com quan, de nit, per negligència, es cala foc
 en una gran ciutat.

RODERIGO

Ei, Brabantio! Senyor Brabantio, ei!

³ L'original diu *I am not what I am*, que alguns comentadors entenen com una paròdia de les paraules de Iahvè. El sentit és que si Iago no mostra el que ell és realment i anés amb el cor a la mà, en quedaria perjudicat i deixaria de ser ell mateix.

IAGO

Desperteu! Ei, Brabantio! Hi ha lladres, lladres, lladres!
Compte amb la vostra casa, la vostra filla i els diners!
Hi ha lladres, lladres!

*Brabantio surt
a la finestra de dalt.*

BRABANTIO

Què vol dir aquest escàndol, eh? Què hi ha?

RODERIGO

Senyor, teniu a dins tots els de la família?

IAGO

Teniu les portes ben tancades?

BRABANTIO

Per què m'ho pregunteu?

IAGO

Redéu, senyor! Us han robat! Per Déu, vestiu-vos!
Se us ha trencat el cor i ja heu perdut mitja ànima.
Ara mateix, un cabró negre i vell està al damunt
de la vostra estimada ovella blanca.
Au, alceu-vos, alceu-vos, desperteu els que ronquen
amb la vostra campana, o bé el dimoni us farà avi.
Us dic que us afanyeu.

BRABANTIO

Com! Que heu perdut el seny?

RODERIGO

Respectable senyor. No coneixeu la meva veu?

BRABANTIO

No, qui sou?

RODERIGO

Em dic Roderigo.

BRABANTIO

Doncs encara pitjor! T'havia dit
que no rondessis per les meves portes.
I amb honesta franquesa t'ho torno a repetir:
la meva filla no serà per a tu. I ara, enfollit,
ple de menjar i begudes que intoxicuen,
véns maliciosament a fer el fatxenda
sobresaltant la calma d'un repòs ben guanyat.

RODERIGO

Senyor, senyor, senyor...

BRABANTIO

Estigues ben segur
que em sento amb ganes i amb autoritat
per fer-t'ho pagar car.

RODERIGO

Paciència, bon senyor.

BRABANTIO

Per què em parles de lladres?
Això és Venècia i no una casa al mig del camp.

RODERIGO

Respectable Brabantio, us dic això
amb l'ànima senzilla i neta.

IAGO [A *Brabantio*]

Senyor, sou un d'aquells que no serviren Déu, ni que els
ho demanés el dimoni. Us hem vingut a fer un servei i us
penseu que som uns rufians; per això fareu que un cavall
de Barbaria cobreixi la vostra filla. Per culpa vostra els vos-
tres néts renillaran, tindreu corsers per parents i poltres
per descendents.

BRABANTIO

I tu qui ets, llenguallarg miserable?

IAGO

Senyor, sóc un que us ve a dir que la vostra filla i el moro estan fent l'animal de les dues esquenes.

BRABANTIO

Ets un canalla.

IAGO

I vós... un senador.

BRABANTIO

Tu en respondràs, d'això. Ja et conec, Roderigo!

RODERIGO

Us respondré de tot, senyor. Però escolteu-me:

si és per gust vostre i assenyada decisió

(tal com en part em sembla que és)

que la vostra bonica filla,

en hores tan intempestives de la nit,

amb un guarda que no és ni millor ni pitjor

que un canalla llogat, un gondoler,

ha anat a caure als braços d'un moro lasciu...

Si ja ho sabeu i ho heu permès, nosaltres

us hem fet una ofensa insolent i atrevida.

Però, si no ho sabíeu, la cortesia em diu

que no teniu raó per tractar-nos així.

I no us penseu que, lluny del bon sentit,

jugaria fent bromes amb la Vostra Senyoria.

La vostra filla, si és que vós no li heu donat permís

(ho torno a dir), ha comès una greu deslleialtat

lliurant bellesa, seny, fortuna i deure

a un foraster, a un rodamón extravagant.

Comproveu, amb els vostres propis ulls,

si és a la seva cambra o si és a casa.

I feu que caigui damunt meu el pes de la justícia,
si us he mentit.

BRABANTIO

Vinga, va, feu-me llum!

I doneu-me una torxa. Crideu els meus criats.
Aquest afer s'assembla a un somni que he tingut.
M'ofego de pensar que sigui cert.
Llum, he dit! Llum!

Surt de la finestra.

IAGO

Adéu: me n'he d'anar.

No és bo ni apropiat a un càrrec com el meu
declarar contra el moro (si em quedés,
no tindria cap més remei que fer-ho).
Jo sé molt bé que, encara que l'Estat
farà que el sermonegin una mica,
no el podrà pas fer fora, perquè ja està embarcat,
amb raons poderoses, per lluitar contra Xipre.
La guerra ha començat i, per les seves ànimes,
aquí no hi ha ningú capaç com ell
per afers com aquest. Tenint-ho, doncs, en compte,
i, tot i que el detesto com les penes de l'infern,
per les necessitats d'aquests moments
he d'hissar la bandera com a signe d'afecte,
i no és res més que un signe. Si ara el vols trobar,
hauràs d'anar a l'hostal del Sagitari.⁴
Jo ja seré allà amb ell. Adéu.

⁴ Se suposa que l'hostal del Sagitari és on han anat Otel·lo i Desdèmona,
la filla de Brabantio.

*Entren Brabantio i uns criats
amb torxes.*

BRABANTIO

És un mal massa cert: ella no hi és
i, a partir d'ara, el meu temps miserable
no em portarà res més que amargantor.
Bé, a quin lloc l'has vista, Roderigo?
(Ah, malaurada filla!) Amb el moro, m'has dit?
(Qui desitja ser pare?) I com ho saps, que era ella?
(Ah, m'ha enganyat molt més del que em podia imaginar!)
I què t'ha dit? Porteu més llums!
Desperteu els parents. Creus que ja s'han casat?⁵

RODERIGO

Jo diria que sí.

BRABANTIO

Ah, Déu del cel! Com s'ha escapat?
Traïdoria de la sang! Ah, pares,
a partir d'ara no cregueu les vostres filles
només per la parença de les coses que fan.
¿No hi ha encanteris en virtut dels quals
es pugui desencaminar la veritable
natura de la joventut i la virginitat?
No has llegit res sobre una cosa així?
No, Roderigo?

RODERIGO

I tant que sí, senyor!

⁵ El problema de Brabantio ve del fet que, a l'època elisabetiana, es considerava un gran deshonor que la filla es casés sense haver obtingut abans el consentiment patern.

OTEL·LO

BRABANTIO

Crideu el meu germà. Ah, tant de bo fos teva!
Que uns vagin cap aquí, i d'altres cap allà!
No saps on els podem trobar, ella i el moro?

RODERIGO

Crec que els podrem sorprendre, si us complau
d'anar darrere meu amb una bona escorta.

BRABANTIO

Porta'ns-hi, doncs. I trucarem a cada casa.
En moltes, hi tinc dret a donar ordres.
Agafeu armes, va! I reuniu
bons guardians de nit; anem, bon Roderigo,
i ja et compensaré per les molèsties.

ESCENA II

Venècia: un altre carrer.

*Entren Otel·lo, Iago
i criats amb torxes.*

IAGO

Malgrat haver matat soldats en temps de guerra,
tinc com a cosa de consciència no cometre
cap crim amb premeditació. No tinc prou malvestat
per fer les coses que em convenen més.
Nou o deu cops he estat a punt
de clavar-li un punyal a sota les costelles.

OTEL·LO

Sort que te n'has estat.

IAGO

Sí, però ell baladrejava,
 deia paraules tan indignes i grolleres
 contra Vostra Excel·lència que, amb la poca bondat
 que tinc, m'ha costat molt de suportar-ho.
 Però, digueu, senyor: ja esteu casat?
 Perquè podeu estar segur que aquest Magnífic⁶
 gaudeix de molta estima i, pel que li convé,
 la força del seu vot pot doblar la del Dux.
 Voldrà obtenir el vostre divorci, o bé
 farà servir les traves i les subjeccions
 que li atorgui la llei, i, amb el poder que té,
 tindrà les mans molt lliures.

OTEL·LO

Deixa que porti a terme el seu despit.
 Tots els serveis que he fet al govern de Venècia
 tindran més força que les seves queixes.
 Encara no se sap (i ja ho faré saber
 quan vegi que jactar-me'n sigui per mi un honor)
 que dec la meva vida a gent de rang reial,
 i els meus mereixements podran parlar,
 sense necessitat de treure's el barret,
 davant d'una fortuna tan altiva
 com la de la família amb qui m'he emparentat.
 Vull que sàpigues, Iago, que si jo no estimés
 la bonica Desdèmona, ni per tots els tresors
 que hi ha en el mar, no hauria subjectat
 ni posat dintre uns límits el meu temperament,

⁶ *Magnífic* és el títol que té Brabantio.

OTEL·LO

que és lliure i no té sostres. Però mira,
que són aquelles torxes?

IAGO

Són les del pare, que s'ha alçat del llit,
i les dels seus amics. Val més que entreu.

OTEL·LO

Ah no! M'estimo més donar la cara.
El rang, les qualitats que tinc
i una ànima ben neta em mostraran
tal com sóc i amb justícia. Són ells?

IAGO

Per Janus,⁷ crec que no.

Entren Cassio i alguns oficials amb torxes.

OTEL·LO

Són els criats del Dux. I amb el meu lloctinent!
Tingueu molt bona nit, amics! Què passa?

CASSIO

El Dux us vol donar la benvinguda, general,
i requereix que us presenteu al seu davant
ara mateix, sense demora.

OTEL·LO

I què penses que vol?

CASSIO

Pel que imagino, algun afer de Xipre.
Deu ser una cosa urgent. Aquesta nit mateixa,
amb les galeres ha vingut una dotzena
de missatgers trepitjant-se els talons,

⁷ *Janus* és el déu de les dues cares; una invocació apropiada per a Iago.

i molts dels cònsols s'han llevat
i ara estan reunits a la casa del Dux.
Se us reclama amb urgència; quan s'han assabentat
que no éreu a casa, el senat ha enviat
tres grups, per separat, perquè us busquessin.

OTEL·LO

Doncs sort que m'has trobat. Entraré a aquesta casa
per fer un encàrrec. De seguida vinc amb tu.

Surt.

CASSIO

I ell, què hi fa aquí, alferes?

IAGO

A fe que aquesta nit ha abordat un vaixell,
però un vaixell de terra. Si el botí que ha pescat
resulta ser de llei, haurà fet sort per sempre més.

CASSIO

No t'entenc.

IAGO

S'ha casat.

CASSIO

Amb qui?

Torna a entrar Otel·lo.

IAGO

Redéu, amb... [A *Otel·lo*] Capità, què? Ja marxeu?

OTEL·LO

Vindré amb vosaltres.

CASSIO

Aquí teniu un altre grup que us busca.

*Entren Brabantio, Roderigo
i uns oficials amb torxes.*

IAGO

És Brabantio. Senyor, aneu amb compte.
No van amb gaire bones intencions.

OTEL·LO

Ei, atureu-vos.

RODERIGO

És el moro, senyor.

BRABANTIO

Agafeu-me aquest lladre, vinga!

Els uns i els altres desembeinen.

IAGO

Tu, Roderigo? Va, t'espero aquí.

OTEL·LO

Embeineu les espases, que se us rovellaran
amb la rosada del matí. Senyor,
se us obeerà més pels vostres anys
que per les vostres armes.

BRABANTIO

Ah, lladre repugnant!

On has deixat la meva filla? Ja deu estar embuixada,
perquè ets com un dimoni. Apel·lo al seny de tots:
si no l'hagués encadenat la màgia, no s'entén
que una noia tan dolça, tan bonica i feliç,
tan oposada al matrimoni, que ha eludit
els galants arrissats i rics del nostre Estat,
hagi caigut en la vergonya pública,
escapant-se d'aquells que la guardaven

per anar a raure a un pit tan negre com el teu,
que fa més por que goig. Que el món em jutgi,
si no l'has embruixat amb encanteris repugnants
i li has malmès la delicada joventut
amb drogues o beuratges que emboiren els sentits.
Jo faré que ho esbrinin. Serà evident i clar
a tots els pensaments. Així, doncs, et detinc
per corruptor, perquè practiques males arts
il·legals i proscrietes. Agafeu-lo,
i, si es vol resistir, reduïu-lo amb la força.

OTEL·LO

Les mans quietes, tant els que esteu amb mi
com els que esteu en contra. I si la meva rèplica
consistís a lluitar, ho hauria fet
sense necessitat d'apuntador.

On voleu que respongui d'aquests càrrecs?

BRABANTIO

A la presó, fins que arribi el moment
que et reclamin la llei i la justícia.

OTEL·LO

I si obeeixo, com podré complaure el Dux,
que ha fet venir aquests missatgers al meu costat
perquè em presenti davant seu
per un assumpte urgent del nostre Estat?

OFICIAL

És veritat, digne senyor. El Dux
ha convocat consell, i estic segur que vós
també esteu convocat.

BRABANTIO

Com? El Dux en consell?

I a aquestes hores de la nit? Vinga, emporteu-vos-el!

OTEL·LO

La meva causa pesarà i el Dux mateix
i els altres senadors s'ho agafaran
com una causa pròpia. Si a fets d'aquesta mena
no s'hi posa remei, els nostres senadors
seran pagans i esclaus encadenats.

ESCENA III

Venècia: una cambra del consell.

*El Dux, senadors i oficials, asseguts al voltant
d'una taula amb llums. Al fons, criats.*

DUX

Aquestes noves són inconsistents
i no ens les podem creure.

SENADOR 1

Sí, són contradictòries;
la meva carta diu que hi ha cent set galeres.

DUX

Les meves, cent quaranta.

SENADOR 2

Les meves, dues-centes.
Però, tot i les xifres desiguals
(en els casos basats en conjectures
sempre hi ha diferències), tots els reports confirmen
que hi ha una flota turca navegant cap a Xipre.

DUX

Sí, ben mirat, em sembla que és possible.
Les diferències entre les notícies

no em tranquil·litzen pas. M'alarma més allò que tenen en comú.

MARINER [*Des de dintre*]

Ei, vinga, vinga! Ei!

Entra el mariner.

OFICIAL

Un missatger de les galeres.

DUX

I ara, què hi ha de nou?

MARINER

La flota turca es dirigeix a Rodes.

Això és el que m'ha dit el senyor Angelo per informar el senat.

DUX

Què en penseu, d'aquest canvi?

SENADOR 1

Que no pot ser!

No té sentit. Tot és una comèdia per enganyar-nos. Si considerem la importància que els turcs donen a Xipre i que els importa més que Rodes (de fet, és molt més fàcil de guanyar perquè no està fortificada, ni tampoc té els mitjans de defensa que té Rodes), considerant això, no podem pas pensar que els turcs tinguin tan poca habilitat com per deixar en un segon lloc allò que més els interessa, i negligir un atac fàcil, carregat de guanys, per arriscar-se en un perill sense profits.

DUX

No, segur que no van directes cap a Rodes.

OFICIAL

Ara vénen més noves.

Entra un missatger.

MISSATGER

Honorables i reverends senyors,
els turcs que es dirigien cap a Rodes
s'han ajuntat a una altra flota.

SENADOR 1

Ho temia. De quants vaixells?

MISSATGER

Uns trenta, però ara han canviat el rumb:
fan marxa enrere i van obertament a Xipre.
És el senyor Montano, lleial servidor vostre,
que m'ha manat que amb gran respecte
us informés d'això, i us prega
que us el cregueu.

DUX

Així, doncs, van a Xipre.

I Marc Luci? Es troba a la ciutat?

SENADOR 1

No; ara és a Florència.

DUX

Doncs escriviu-li immediatament.

*Entren Brabantio,
Otel·lo, Cassio,
Roderigo i oficials.*

SENADOR 1

Aquí tenim Brabantio, i el valent Otel·lo.

DUX

Valent Otel·lo, us hem d'encarregar un servei
contra aquells enemics universals, els otomans.

A Brabantio.

Ah, no us havia vist. Sigueu molt benvingut,
noble senyor, ja trobava a faltar
el vostre ajut i bon consell.

BRABANTIO

I jo el vostre, Excel·lència; m'haureu de perdonar:
no és el meu càrrec ni les noves dels afers d'estat
que m'han alçat del llit; ni em preocupa
l'interès general, perquè el dolor
particular que em mou està tan desbordat
i és tan intens que s'empassa i devora
totes les altres penes, i no em desapareix.

DUX

I doncs, què us ha passat?

BRABANTIO

La meva filla, sí, la meva filla!

SENADORS

Ha mort?

BRABANTIO

Sí, per mi sí.

L'han enganyat. Me l'han robat i corromput
amb drogues i beuratges comprats als xarlatans;
ja que si la natura s'equivoca
de forma tan absurda, no sent deficient,

cega ni coixa de sentits, només pot ser
per arts de bruixeria.

DUX

Sigui qui sigui que amb propòsits tèrbols
hagi enganyat la vostra filla alienant-la
de si mateixa, i a vós d'ella,
vós mateix llegireu la lletra inexorable
del sanguinari llibre de la llei,
amb el sentit que vós mateix voldreu.
Sí, ni que fos el nostre propi fill,
el que vós acuséssiu.

BRABANTIO

Us en dono les gràcies amb tota humilitat.
Aquest és l'home, el moro, que ara sembla
que vós heu ordenat que, per raons d'estat,
acudís davant vostre.

TOTS

Ell? Quina pena!

DUX [*A Otel·lo*]

I vós, què me'n dieu?

BRABANTIO

Res, perquè és veritat.

OTEL·LO

Dignes, poderosíssims i reverends senyors,
nobles superiors, d'afecte demostrat:
que m'he emportat la filla d'aquest vell
és del tot cert, i és cert que m'hi he casat.
La meva culpa no té cap altre límit.
El meu llenguatge és aspre, i no té el do
de les frases fluïdes de la pau,

perquè d'ençà que aquests meus braços van tenir el vigor dels set anys fins fa nou llunes han prestat els serveis més importants en les campanyes. I d'aquest gran món no puc dir gaire res, llevat del que pertany a gestes de combats i de batalles; és per això que, defensant la meva causa, no tindrè la virtut d'ornamentar-la gaire. Però amb el vostre generós consentiment, us faré un relat franc i poc envernissat de tot el curs del meu amor: amb quins beuratges, encanteris, conjurs i poderosa màgia, ja que aquests són els càrrecs que m'imputen, vaig obtenir la seva filla...

BRABANTIO

Una noia que mai no ha estat agosarada, d'un esperit tan encalmat i dolç que fins i tot els seus desitjos la torbaven..., i ella, a despit de la seva natura, dels seus anys, del seu país i de la seva fama, ¿podia enamorar-se d'un que, de mirar-lo, li fes agafar por? És un judici mutilat i imperfecte el que declara que una perfecció així pot errar tant contra les lleis de la naturalesa. Per això s'han d'anar a buscar les causes d'aquests fets a les pràctiques astutes que fa servir l'infern. I vull tornar a afirmar que ell se la va guanyar amb algun beuratge que tenia poder sobre la sang, o amb algun filtre màgic, fet per aquest efecte.

DUX

Afirmar això no és cap demostració.
Es necessiten proves més clares i evidents
que aquestes febles trames i pobres aparences
d'aspecte trivial. I ens les heu de donar.

SENADOR 1

Però parreu, Otel·lo!
¿Us va guanyar l'afecte de la noia
amb uns procediments equívocs i torçats,
o bé sol·licitant-la, parlant sincerament,
tal com ho fan les ànimes honestes?

OTEL·LO

Us prego que algú vagi al Sagitari
a buscar aquesta noia perquè pugui parlar
al davant del seu pare. I si em trobeu culpable
després d'haver escoltat el que ella us digui,
no em tingueu més confiança i retireu-me
el càrrec que he rebut de tots vosaltres,
i a més a més podeu dictar sentència
contra la meva vida.

DUX [*Als oficials*]

Feu que vingui Desdèmona.

OTEL·LO

Alferes, acompanya'ls. Tu coneixes el lloc.

*Surt Iago amb dos
o tres criats.*

I fins que vingui, franc, tal com confesso al cel
els vicis de la meva sang, presentaré
a les vostres orelles com va ser

que vaig guanyar l'amor d'aquesta noia,
i ella va guanyar el meu.

DUX

Parleu, Otel·lo.

OTEL·LO

El seu pare em tenia en molta estima;
m'invitava sovint i em demanava
que li contés la meua vida, un any darrere l'altre:
les batalles, els setges i els atzars viscuts.
I, començant des de la meua infància,
l'hi vaig explicar tot, fins al mateix moment
en què ell m'ho havia demanat.
Així, doncs, li parlava d'atzaroses fortunes,
de terribles desgràcies, tant en mar com en terra,
de com sovint em vaig salvar per poc
d'una mort imminent rere les bretxes,
de com vaig caure presoner de l'enemic,
i de com em van vendre com a esclau;
del meu rescat i el meu vagarejar
de viatger, de les vastes cavernes,
dels estèrils deserts, dels aspres roquissars,
d'espadats i muntanyes que amb un cim
arribaven al cel. De tot això parlava.
Així van ser els viatges que vaig fer...
I també dels caníbals, que s'entredevoraven;
dels antropòfags, i també d'uns homes
a qui el cap els creixia sota el muscle.⁸

⁸ Shakespeare podia haver tret aquesta informació de molts autors, Plini o Manderville, per exemple. Hi havia fins i tot gravats que representaven homes així.

Sentint aquestes coses, Desdèmona mostrava una gran atenció. Sovint la reclamaven les feines de la casa. Ella les despatxava tan aviat com podia, i tornava amb l'orella afamada per poder devorar el meu relat. I jo, que l'observava, un dia vaig trobar l'hora adient i una bona manera de fer que em demanés, amb tot el cor, que jo li tornés a explicar de cap a peus el meu pelegrinatge, que ella només sabia de forma fragmentada i no completa. Jo hi vaig consentir. Sovint li vaig arrancar el plor parlant-li d'algun dels fets més desastrosos que em van passar de jove. I, quan vaig acabar, va pagar els meus dolors amb un món de sospirs. Em va jurar que eren uns fets estranys, sí, a fe, molt estranys i lamentables, brutalment lamentables. Ella hauria volgut ignorar-los; però també hauria volgut que el cel l'hagués fet néixer com un home com jo. Em va donar les gràcies, i em va dir que si jo tenia algun amic que li tingués estima, que li ensenyés a relatar la meva història, i que amb això se'n quedaria enamorada. Davant d'aquest suggeriment, hi vaig parlar; va dir que m'estimava pels perills que havia conegut, i jo vaig estimar-la perquè se'n compadia. Aquest és l'únic encanteri que he fet servir. Aquí teniu la dama: que ella mateixa en sigui testimoni.

*Entren Desdèmona,
Iago i els criats.*

DUX

Jo crec que aquest relat també hauria guanyat la meva filla. Brabantio, agafeu-vos tan bé com sapigueu aquest assumpte: val més combatre amb armes espatllades que fer-ho amb les mans buides.

BRABANTIO

Us ho prego: escolteu-la. Si confessa que ella també va prendre part en el festeig, que caigui la ruïna damunt meu per acusar aquest home injustament. Acosta't, noble dama. A qui, d'aquesta noble companyia, diries que li deus obediència?

DESDÈMONA

Noble pare, aquí hi veig un deure dividit: a vós us dec la vida i la criança, i per aquestes dues coses sé que us he de respectar. Sé que sou el senyor del meu deure, perquè sóc filla vostra. Però aquí també hi tinc el meu marit i, amb el mateix respecte que la meva mare us va mostrar, que fins i tot va preferir-vos al seu pare, doncs jo igualment declaro que dec obediència a Otel·lo, el meu marit.

BRABANTIO

Que Déu et beneeixi. No tinc res més a dir. Amb el permís de Sa Excel·lència,

passem a discutir els afers d'estat...
 Val més adoptar fills que no pas engendrar-los.
 Vine aquí, moro: et lliuro de tot cor
 allò que, si no ho posseïssis,
 de tot cor et prendria. I per tu, joia meva,
 m'alegro en l'ànima de no tenir més fills,
 perquè haver-te perdut m'ensenyaria
 a ser un tirà i lligar-los amb cadenes.
 No tinc res més a dir, senyor.

DUX

Deixeu-me, doncs, parlar en nom vostre proferint
 algunes màximes que poden ajudar
 aquests enamorats, com un pas més,
 a entrar en la vostra estima.
 Quan ja no hi ha remei, s'acaba el sofriment,
 perquè, davant del mal, l'esperança és absent.⁹
 Lamentar una desgràcia ja passada
 és tenir més desgràcia amuntegada.
 Quan la Fortuna ens fa passar penúries,
 és només amb paciència que esborrem les injúries.
 Si et roben i somrius, robes qui t'ha robat,
 i es roba a si mateix qui al dolor fa costat.

BRABANTIO

Així, doncs, permetem que ens robi Xipre, el turc;
 no hi perdrem res si somriem amb urc.
 Les màximes són fàcils d'acceptar,
 si el so dels mots té el poder d'encantar.
 Però les màximes no ens porten cap consol,

⁹ La rima de les màximes del Dux i de Brabantio serveix per reforçar-ne, imaginativament, el fonament real.

quan és fondo el dolor i ens causa dol.
 Quan la màxima és dolça o amargant
 per un costat i l'altre ens feriran.
 Els mots, però, són mots, i mai no he sentit dir
 que un cor per les orelles es pugui adolorir.
 Retornem —us ho prego— als afers dits d'estat.

DUX

Els turcs es dirigeixen cap a Xipre amb un poderós exèrcit. Otel·lo, vós coneixeu perfectament les fortificacions de l'illa. I tot i que hi tenim un substitut de capacitat reconeguda, l'opinió pública, aquesta sobirana senyora dels esdeveniments, se sent molt més segura amb la vostra participació. Així, doncs, us haureu de resignar a enterbolir l'esclat de les vostres noves fortunes amb aquesta expedició, que encara és més difícil i violenta.

OTEL·LO

El tirànic costum, respectables senyors,
 ha convertit la jaça de la guerra,
 feta de pedra i metall, en llit de plomes
 tres vegades folrat. I reconec
 que jo trobo en l'aspresa la meva natural
 i viva alacritat. Per això estic a punt
 de fer la guerra als turcs. Per tant, us prego,
 humilment inclinat davant la vostra autoritat,
 que feu tot el possible perquè a la meva esposa
 no li falti mai res i tingui el tracte
 i tots els privilegis que li corresponen
 pel rang i la naixença.

DUX

Si voleu,
 pot viure a casa del seu pare.

BRABANTIO

No, no ho vull pas.

OTEL·LO

Ni jo.

DESDÈMONA

Ni jo tampoc voldria anar-hi.

No li vull provocar pensaments neguitosos
pel simple fet de viure amb ell.

Noble Dux, concediu la vostra favorable orella
al que us diré, i que, en la vostra veu,
jo hi trobi algun consol que doni ajut
a la meva feblesa.

DUX

Què em voleu dir, Desdèmona?

DESDÈMONA

Que si he estimat Otel·lo ha estat per viure amb ell;
la meva rebel·lia impetuosa
i les meves fortunes ho proclamen al món.
Estic sotmesa a les virtuts del meu senyor;
en el seu esperit hi he vist el rostre,
i als seus honors i valeroses qualitats
he consagrat la meva sort i la meva ànima.
Així, doncs, estimats senyors, si a mi em deixeu aquí,
crisàlide en la pau,¹⁰ mentre ell és a la guerra,
em robareu els drets del matrimoni,
pels quals l'estimo tant, i hauré de suportar

¹⁰ L'original diu *a moth of peace* ('arna de pau'), que no té gaire sentit, llevat que, amb la metàfora, Desdèmona vulgui emfatitzar que, quedant-se a Venècia, se l'obliga a estar inactiva.

el pesat interval d'una terrible absència.
Permeteu-me anar amb ell.

OTEL·LO

Deixeu que ho faci.

El cel és testimoni que amb això
no busco plaure el paladar del meu desig,
ni satisfer l'ardor, perquè els afectes joves
en mi ja han mort, només vull ser
més generós i pròdig amb el que ella desitja.
Que el cel no vulgui que les vostres ànimes
pensin que, si ella viu amb mi, negligiré
el vostre seriós afer. No, perquè, si els capricis
de les ales lleugeres de Cupido
adormen, amb el son de la luxúria,
la meva facultat de percepció
o si les diversions taquen o bé corrompen
la meva noble empresa, aleshores deixeu
que les comares facin del meu casc una cassola,
i que totes les baixes i vils adversitats
em caiguin sobre el cap i m'enfonsin la fama.

DUX

Que es faci el que vosaltres decidiu;
així doncs, que ella es quedi o vingui amb vós.
L'afer demana pressa, i és amb velocitat
que hem de respondre-hi.

SENADOR 1

Hauríeu de marxar

aquesta nit mateixa.

[DESDÈMONA

Aquesta nit, senyor?

DUX

Aquesta nit.]

OTEL·LO

Ho faré de bon grat.

DUX

A les nou del matí ens tornarem a veure.
Otel·lo, que un oficial vostre es quedi aquí
perquè us pugui portar les nostres ordres
i el que sigui important i pertinent.

OTEL·LO

Doncs, amb la vostra vènia,
que sigui el meu alferes, que és un home
honrat i de fiar. Ell acompanyarà la meva esposa
i la farà venir juntament amb allò
que la vostra excel·lència cregui més necessari.

DUX

D'acord, i bona nit a tots.

A Brabantio.

Noble senyor, si a la virtut
no li manca l'esclat de la bellesa,
el vostre gendre és molt més clar que fosc.¹¹

SENADOR 1

Adéu-siau, moro valent. Tracteu-la bé.

BRABANTIO

Vigila, moro, si tens ulls per veure-hi clar:
si ha enganyat el seu pare, també et pot enganyar.

¹¹ El Dux fa un joc de paraules amb *fair* ('bell' i també 'ros'). La paraula, per tant, es pot oposar a 'lleig' i a 'moreno' (o 'negre').

*Surten el Dux, els senadors,
els oficials, etc.*

OTEL·LO

La meva vida per la seva lleialtat.
Iago, perquè ets honest, et deixo
amb la meva Desdèmona. Poso la teva dona
al seu servei. I, en un moment més oportú,
porta-les totes dues. I tu vine, Desdèmona.
Només em queda una hora d'amor, d'afers mundans
i d'instruccions. El temps ens mana.

*Surten Otel·lo
i Desdèmona.*

RODERIGO

Iago.

IAGO

Què vols, noble cor?

RODERIGO

Què penses que faré?

IAGO

Doncs anar al llit i dormir.

RODERIGO

Aniré a ofegar-me al mar.

IAGO

Si ho fas, no tindrè mai més afecte. Per què ho hauries de fer, cavaller ximplet?

RODERIGO

Perquè és una ximpleria viure quan la vida és un turment,
i si la mort és el nostre metge, ja tinc la recepta per morir.

IAGO

Ah, covard! Ja fa quatre vegades set anys que em miro el món i, d'ençà que puc distingir entre un *ben fet* i una injúria, mai no he trobat un home capaç d'estimar-se a si mateix. Abans de dir que em voldria anar a ofegar per una gallina de Guinea, m'estimaria més canviar la meva humanitat per la d'un mandril.

RODERIGO

Doncs, què he de fer? Confesso que estar tan enamorat és una vergonya, però no tinc la virtut d'esmenar-me'n.

IAGO

Virtut? I un rave! És a dintre de nosaltres mateixos que som així o aixà. El nostre cos ens fa de jardí, i la voluntat ens fa de jardinera, de manera que, si hi plantem ortigues o hi sembrem enciam, si hi posem hisop o n'arrenquem la farigola, el proveïm d'una sola mena d'herba o bé de moltes varietats. Tant si el deixem estèril amb la peresa com si el femem amb esforç, de totes formes, el poder i l'autoritat de corregir-lo està en les nostres voluntats. Si la balança de les nostres naturaleses no tingués un platet per la raó, per contrapesar-lo amb el de la sensualitat, la sang i la baixesa dels nostres instints ens portarien a les conclusions més absurdes. Però tenim la raó per refredar els impulsos furiosos, les embranzides carnals o la disbauxa de la luxúria, i dedueixo que tot això que en dieu amor no és sinó un rebrot d'aquestes altres coses.

RODERIGO

No, no pot ser.

IAGO

No és res més que la luxúria de la sang i un consentiment de la voluntat. Vinga, sigues un home. Tu t'has d'anar a

ofegar? Ofega els gats i els cadells que no hi veuen! M'he declarat amic teu, i em confesso lligat als teus mèrits amb una corda forta i de les que duren. Mai no et podré servir millor que ara. Posa diners a la bossa; segueix els que van a fer la guerra; disfressa't la cara amb una barba postissa. He dit que posis diners a la bossa. Desdèmona no pot continuar estimant el moro per sempre més. Posa diners a la bossa. Ni ell tampoc a ella. Per ella va ser un començament violent i aviat veureu una conclusió similar. Posa diners a la bossa. Aquests moros tenen una voluntat inconstant. Omple la bossa de diners. Aquest menjar que ara li és tan saborós com una fruita dolça, aviat li serà més amarg que la coloquinta. Ella canviarà, perquè és jove. Quan s'hagi atipat del cos d'Otel·lo, descobrirà l'error de la seva tria. [Segur que voldrà canviar.] Així, doncs, posa diners a la bossa. Si de totes maneres et vols condemnar, fes-ho d'una manera més delicada que ofegant-te. Arreplega diners. El meu enginy i tota la tribu de l'infern tenen més poder que tots els vincles sagrats i el fràgil jurament entre un bàrbar aventurer i una veneciana excessivament subtil; per tant, t'asseguro que serà ben teva. Fes diners, doncs, i que la pesta et tregui del cap això d'anar-te a ofegar. No és pas aquest el teu camí. Val més que prefereixis que et pengin abraçant la felicitat, més que no pas que t'ofeguis i et quedis sense.

RODERIGO

¿Donaràs suport a les meves esperances, si segueixo el camí que em dictes?

IAGO

Estigues ben segur de mi. Vés a buscar diners. T'he dit molt sovint i encara t'ho torno a dir i a repetir que odio aquest moro. Tinc aquesta causa totalment arrelada al cor,

i tu també l'hi pots tenir. Ajuntem els esforços per venjar-nos-en. Si li pots posar banyes, et procuraràs un gran plaer, i a mi em donaràs una gran satisfacció. Al ventre del temps hi ha molts esdeveniments que un dia o altre hauran de néixer. Au, vinga, vés a buscar diners! Demà ja en tornarem a parlar. Adéu.

RODERIGO

On ens trobarem, demà?

IAGO

A casa meva.

RODERIGO

Hí aniré ben aviat.

IAGO

Au, vinga, adéu! M'has entès bé, Roderigo?

RODERIGO

Què vols?

IAGO

Res d'ofegar-te, eh?

RODERIGO

M'has convençut.

IAGO

Vinga, adéu, posa molts diners a la bossa.

RODERIGO

Vendré totes les terres.

Surt.

IAGO

És així com aquest beneit m'omple la bossa.
Seria profanar la meva saviesa,
si anés perdent el temps amb aquest enze

sense treure'n profit ni riallades.
 Odio el moro, i per aquí s'ha dit
 que ha ocupat el meu lloc entre els llençols.
 No sé si és veritat, però només per la sospita
 en assumptes d'aquests, obraré com si ho fos.
 Ell em té afecte, i per això
 seran més efectius els meus projectes.
 Cassio és un home ben plantat. A veure, doncs:
 he d'ocupar el seu lloc i adornar el meu desig
 amb una doble canallada. Però, com, com? A veure...
 D'aquí a uns dies podria insinuar
 a les orelles d'Otel·lo que Cassio
 es pren masses franqueses amb la seva dona,
 que és tot un home i té disposicions
 que són de sospitar, que van directes
 a convertir les dones en éssers deslleials.
 El moro és generós, de caràcter obert
 i creu que els homes que semblen honrats
 ho són de veritat. Es deixarà portar pel nas
 igual que els ases.
 Ja ho tinc! Ja ho tinc confabulat!
 Ara l'infern i la nit faran que neixi
 aquesta criatura monstruosa.

Surt.

ACTE II

ESCENA I

Xipre: un port de mar.
*Entren Montano, governador
de Xipre, i dos cavallers.*

MONTANO

Des del cap, què pots veure mar enllà?

CAVALLER 1

Res de res: les onades són massa altes.
Entre l'aigua i el cel no hi ha maneres
de veure ni una vela.

MONTANO

A terra, el vent brama molt fort.
Mai els merlets no han rebut ràfegues així.
I si ha enfurit el mar d'aquesta forma,
quins flancs de roure no s'esberlaran,
quan les muntanyes d'aigua s'hi esmicolin?
Resistiran? Què en sentirem a dir?

CAVALLER 2

La desbandada de la flota turca;
perquè, mirant des de la riba escumejant,
les aigües castigades fuetegen els núvols;
les ones encrespades amb crineres gegants
sembla que llancin l'aigua contra la flamejant

**Vicens Vives - Otel.lo (Obres de W. Shakespeare)
- ISBN: 9788468235967**